GEMEENTE NOARD EAST FRYS LÂN

Startnotitie raad

REALISATIE AZC

Opdrachtgever	**:**	**Dikkie Alkema**
Opsteller	:	
Versie	:	Derde versie
Versiedatum	:	14 oktober 2026
Status	:	Definitief
Zaaknummer	:	2026-253906

1. Inleiding

De Spreidingswet verplicht gemeenten een bijdrage te leveren aan de landelijke opvangopgave voor asielzoekers. Voor Noardeast-Fryslân bedraagt de indicatieve opvangopgave in de tweede cyclus van de Spreidingswet 200 asielzoekers en 14 alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv'ers). Deze opgave is door het Rijk vastgesteld op basis van de verdeelsystematiek van de Spreidingswet. Op dit moment vangt onze gemeente geen asielzoekers en geen amv’ers op.

In het coalitieakkoord is opgenomen dat het college zich inzet voor het realiseren van het benodigde aantal opvangplaatsen conform de Spreidingswet. Daarbij kiest het college voor een opvanglocatie met een exploitatieduur van maximaal tien jaar, die bij voorkeur na afloop beschikbaar komt voor andere doelgroepen en daarmee blijvende meerwaarde biedt voor onze inwoners. Daarnaast bepaalt de Spreidingswet dat iedere provincie uiterlijk op 30 november 2026 een provinciaal plan vaststelt, waarin wordt beschreven op welke wijze gemeenten invulling geven aan hun indicatieve opvangopgave.

2. Doelen en resultaten

Doel van het proces
Het doel van dit proces is om uitvoering te geven aan de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit de Spreidingswet en aan de afspraken in het coalitieakkoord.

Resultaat van het proces
Het beoogde resultaat is de realisatie van een AZC voor de benodigde opvangcapaciteit aan de Holwerderweg 21 in Dokkum. Uitgangspunt is realisatie op korte termijn, met oog voor zorgvuldige inpassing en betrokkenheid van de samenleving.

Maatschappelijke effecten
Het realiseren van een AZC in onze gemeente draagt bij aan een evenwichtige verdeling van asielopvang over Nederland en aan de gezamenlijke Friese opvangopgave.

3. Doelgroep opvang

Zoals hierboven aangegeven is de oorspronkelijke opvangopgave voor de gemeente Noardeast-Fryslân in het kader van de Spreidingswet vastgesteld op 200 asielzoekers en 14 amv'ers. Het college heeft de provincie Fryslân verzocht de verdeling van de opvangopgave aan te passen, zodat de gemeente zich uitsluitend kan richten op de opvang van asielzoekers. Over dit voorstel wordt in november 2026 een besluit genomen aan de Provinciale Regietafel. Bij instemming richt de gemeente Noardeast-Fryslân zich uitsluitend op de opvang van asielzoekers en hoeft geen opvang voor amv'ers te worden gerealiseerd. Het totaal aantal te realiseren opvangplaatsen blijft daarbij ongewijzigd en bedraagt 214.

4. Locatiekeuze

In een eerder stadium zijn meerdere locaties onderzocht als mogelijke locatie voor het AZC. De drie mogelijke locaties die in 2024 zijn voorgelegd, zijn conform de motie in de gemeenteraad niet meer meegenomen in het vervolg. In 2025 zijn in opdracht van het college andere locaties onderzocht, zowel in Dokkum als in omliggende dorpen. Uit locatieonderzoek in 2025 is gebleken dat de Holwerderweg 21 geschikt is als mogelijke locatie om een AZC te realiseren. Dat beeld is bevestigd door het COA op basis van objectieve criteria. Op basis van de huidige taakstelling en de uitgangspunten uit het coalitieakkoord, komt het college tot het aanwijzen van de Holwerderweg 21 als voorgenomen locatie voor de realisatie van een AZC:

- De locatie is groot genoeg om 214 asielzoekers op te kunnen vangen.
- De locatie en de grond zijn eigendom van de gemeente, wat de slagkracht ten goede komt.
- Er is voldoende energiecapaciteit beschikbaar.
- Deze locatie vraagt beperkte aanpassingen in de omgeving als het gaat om onder andere bereikbaarheid, voorzieningen, veiligheid en maatschappelijke inbedding.

Momenteel wordt de locatie Holwerderweg 21 nog gebruikt door medewerkers van de gemeente en andere organisaties. Bij verdere planvorming houden we rekening met de gevolgen voor de huidige gebruikers van de locatie. Afhankelijk van de eisen die het COA stelt aan de inrichting van de locatie als AZC, zal worden gekeken naar de mogelijkheden om medewerkers voor kortere en/of langere tijd gebruik te laten maken van het huidige gebouw en het omliggende terrein. Dit vraagt om nadrukkelijke afstemming tussen het projectmanagement AZC, het COA en de betrokken (gemeentelijke) organisatieonderdelen.

5. Aanpak en reikwijdte

Start realisatie
Na besluitvorming door college en gemeenteraad start het uitvoeringsproces om te komen tot realisatie van het AZC. Het streven is om in 2028 de eerste asielzoekers op te vangen. De uiteindelijke planning is afhankelijk van de verdere uitwerking van het project, benodigde procedures en nadere besluitvorming.

Samenwerking met COA
Het college kiest ervoor om hierbij samen te werken met het COA. Het COA beschikt over de expertise, ervaring en capaciteit die nodig zijn voor de realisatie, inrichting en het beheer van het asielzoekerscentrum. De planning (van het COA) is dat het AZC in 2028 operationeel is.

Het college geeft de voorkeur aan een locatie die na tien jaar opvang van asielzoekers ook kan worden gebruikt voor de huisvesting van andere doelgroepen. Daarom zetten we in op een gedegen en toekomstbestendige (ver)bouw, inclusief de plaatsing van de benodigde units. We stellen hiervoor een ambtelijke projectorganisatie samen die zich richt op zowel vastgoed en realisatie als op de maatschappelijke inbedding.

Samenwerking met maatschappelijke organisaties
Om te zorgen voor een goede aansluiting van het AZC op de lokale samenleving wordt aandacht besteed aan voorzieningen op het gebied van veiligheid, zorg, huisartsen, onderwijs en participatie. Daarbij wordt gebruikgemaakt van de expertise en ervaring van het COA, in nauwe samenwerking met betrokken organisaties en voorzieningen binnen de gemeente.

6. Betrokkenheid gemeenteraad

Betrokkenheid raad
Met het voorliggende raadsvoorstel wordt de gemeenteraad gevraagd in te stemmen met het procesvoorstel zoals opgenomen in deze startnotitie. Het college hecht aan een zorgvuldig besluitvormingsproces. Daarom wordt voor dit voorstel een afzonderlijk behandeltraject doorlopen:

- 18 november 2026: it Petear;
- 3 december 2026: it Debat;
- 17 december 2026: it Beslút.

Gedurende het vervolgproces wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de voortgang van de uitwerking, de opbrengsten van de participatie en relevante ontwikkelingen binnen het proces. Raadsleden worden tevens uitgenodigd voor informatie- en participatiebijeenkomsten die in het kader van dit proces worden georganiseerd. Na afronding van het vervolgproces wordt een voorstel aan de gemeenteraad voorgelegd waarin wordt aangegeven wat nodig is voor de realisatie van het AZC op de beoogde locatie. Dit betekent dat de gemeenteraad actief betrokken wordt bij de besluitvorming over de bestuursovereenkomst met het COA, zoals omschreven in volgende paragraaf.

7. Participatie en informatiedeling

Het college realiseert zich dat asielopvang een onderwerp is waarover uiteenlopende opvattingen bestaan. Op basis van de wettelijke opvangopgave en het coalitieakkoord is een duidelijke richting bepaald. In tegenstelling tot voorgaande jaren gaat het in dit proces niet meer om de vraag óf een AZC wordt gerealiseerd, maar om de vraag hoe en waar dit gebeurt. De gemeenteraad heeft het college op 4 juni 2026 opdracht gegeven om het coalitieakkoord uit te werken. De opvang van asielzoekers is onderdeel van dit akkoord.

Het is van belang dat er tijdige, heldere en eerlijke communicatie met inwoners en ondernemers is. We zijn transparant over de keuzes die worden gemaakt, de ruimte die er is voor participatie en de onderwerpen waarop inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties kunnen meedenken.

Fase 1: Initiatieffase
De focus in deze fase ligt op het contact met de directe omgeving en het uitleggen van het proces. De directe omgeving wordt gelijktijdig met de gemeenteraad per brief geïnformeerd over de locatiekeuze, het vervolgproces en de inspraakmogelijkheden tijdens de behandeling van het voorstel. Overige inwoners worden via de media en de reguliere gemeentelijke communicatiekanalen geïnformeerd. Aanvullend hierop wordt een aparte bijeenkomst georganiseerd voor de medewerkers en organisaties die werkzaam zijn op de locatie aan de Holwerderweg 21. De directie van de gemeente geeft daarbij uitleg over het besluit en de gevolgen daarvan. Voor het gehele traject van besluitvorming en communicatie/participatie geldt dat passende veiligheidsmaatregelen worden genomen.

Fase 2: Ontwerp- en voorbereidingsfase
In deze fase trekken gemeente en COA gezamenlijk op. Het is van belang inwoners en andere betrokkenen goed te informeren over de inrichting en inpassing van het AZC in de omgeving, de voortgang daarvan, de vastgestelde kaders en de onderwerpen die nog worden uitgewerkt. Daarbij is het belangrijk transparant te zijn over de mogelijkheden en beperkingen om invloed uit te oefenen op het uiteindelijke ontwerp en de uitvoering.

De verdere uitwerking vindt plaats met aandacht voor vragen, zorgen, ideeën en aandachtspunten uit de omgeving. Centraal staat wat nodig is om de locatie geschikt te maken voor opvang, met aandacht voor veiligheids- en sociale aspecten en de inpassing van het AZC in de omgeving. Ook organiseert de gemeente participatie in het kader van de aanvraag van een eventuele omgevingsvergunning.

Fase 3: Vaststelling definitief plan en concept-bestuursovereenkomst
In deze fase wordt het plan ter vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd. De inbreng van inwoners en ondernemers uit de vorige fase wordt vastgelegd in een participatieverslag en conform de participatieverordening toegevoegd aan de raadsstukken. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de reguliere inspraakmogelijkheden tijdens *it Petear*.

Fase 4: Realisatie- en beheerfase
Nadat het AZC in gebruik is genomen, ligt de focus op het beheer van de locatie en de verdere inbedding in de lokale samenleving. Het COA neemt in deze fase het voortouw bij het beheer en de dagelijkse exploitatie van de locatie. De communicatie met bewoners van het AZC en de omgeving wordt, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid, afgestemd tussen het COA en de gemeente. Vrijwilligers, maatschappelijke organisaties en lokale initiatieven kunnen hierbij een belangrijke rol vervullen.

8. Globale planning in de tijd

- 20 oktober 2026: college stelt startnotitie en raadsvoorstel vast.
- 21 oktober bijeenkomst voor medewerkers en organisaties aan de Holwerderweg 21
- 21 oktober 2026: verzending aan de raad en start van de communicatie richting omgeving.
- 18 november 2026: *It Petear*.
- 3 december 2026: *It Debat*.
- 17 december 2026: *It Beslút* en start vervolgproces.
- Januari 2027: informatie- en participatiebijeenkomst(en).
- Vanaf januari 2027: verdere uitwerking en voorbereiding van de realisatie van het AZC

9. Financiering en kosten

De kosten voor de verdere planvorming hebben betrekking op activiteiten die nodig zijn om te komen tot een realistisch plan. Het gaat met name om incidentele kosten voor de inzet van medewerkers. De dekking van deze kosten wordt meegenomen in de begroting 2027, waarover de gemeenteraad in november 2026 een besluit neemt. Aangezien het incidentele kosten betreft, is in het raadsvoorstel van de begroting 2027 een besluitpunt opgenomen om deze lasten (EUR 200.000) te dekken via een onttrekking uit de algemene reserve. Deze kosten zijn opgenomen in de conceptbegroting 2027. Later in het proces ondernemen we actie om de gemaakte kosten te declareren bij het COA. Aanvullend daarop wordt geïnvesteerd in capaciteit voor activiteiten in het kader van veiligheid. Met dit voorstel wordt daarom geen aanvullend budget gevraagd. De kosten voor de inrichting, exploitatie en het beheer van het AZC komen voor rekening van het COA. Afspraken hierover worden uitgewerkt in een bestuursovereenkomst tussen de gemeente en het COA.

10. Monitoring en bewaking proces

Het college heeft voor dit proces een bestuurlijke opdracht vastgesteld. De uitvoering vindt plaats binnen een brede projectorganisatie, waarin verschillende vakdisciplines samenwerken aan de totstandkoming van een realistisch plan voor de opvanglocatie aan Holwerderweg 21. De voortgang wordt periodiek besproken en bewaakt op planning, budget, kwaliteit en signalen vanuit de samenleving. De gemeenteraad wordt gedurende het proces geïnformeerd over relevante ontwikkelingen en de voortgang van het proces, zoals beschreven in de paragraaf ‘Participatie en informatiedeling’ van deze startnotitie.